

2015 m. gruodžio 9 d.

Pagrįstiems sprendimams reikalingi aukštos kokybės duomenys – į statistiką investuoti verta

2015 m. ataskaitoje Europos statistikos valdymo patariamoji taryba (ESGAB) ragina vyriausybes užtikrinti, kad būtų skiriama pakankamai išteklių dabartiniams statistiniams poreikiams patenkinti ir – svarbiausia – investuoti į tolesnę raidą. ESGAB pirmininkas Martti Hetemäki sako: „*Europos Sąjunga išsiskiria tuo, kaip jos politika grindžiama statistika. Europos statistikos kokybė turi būti užtikrinama visose valstybėse narėse laikantis aukštų profesionalumo standartų.*“

ES ir nacionalinės politikos kiekybiniais tikslams stebėti vis dažniau naudojami statistiniai rodikliai. Todėl patikima, nešališka, aukštos kokybės oficiali statistika – esminė ES ir valstybių narių infrastruktūros sudedamoji dalis, į kurią reikia nuolat investuoti. Labai svarbu, kad politikai skirtų pakankamai išteklių nacionalinėms statistikos institucijoms bei Eurostatui ir jie galėtų įgyvendinti savo užduotį – rengti aukštos kokybės statistiką. Skaidresnė informacija apie statistikos rengimo sąnaudas padėtų spręsti duomenų naudojimo kitų sąskaita problemą, t. y. išvengti tokių situacijų, kai viešųjų gėrybių pasiūla nepakankama todėl, kad gėrybę galima vartoti už ją mokant mažai ar visai nemokant. Eurostatas ir nacionaliniai statistikos rengėjai, gaunantys biudžeto lėšų viešosioms gėrybėms finansuoti, turėtų gebėti parodyti savo statistinės produkcijos ir paslaugų sąnaudas, visų pirma taikydami veiksmingas sąnaudų apskaitos sistemas.

Europos statistikos sistemoje (ESS) turi būti palaikoma aukšta statistikos kokybė ir prisitaikoma prie sparčių pokyčių visuomenėje. ESS susiduria su tęstinės duomenų revoliucijos problema, aktualia rengiant oficialią statistiką. ESS turi pirmą kartą tyrinėjant naujas galimybes ir atitinkamai pritaikyti savo kokybės sistemas. Be to, kai kuriose šalyse skirstant teritoriją į regionus tam tikros atsakomybės sritys persikirstytos regioninės ir vietos valdžios institucijoms. Šių šalių nacionalinės statistikos institucijos, norėdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos statistikos praktikos kodekso principų, turi užimti tvirtą lyderio poziciją ir turėti veiksmingų koordinavimo įgaliojimų.

Tam, kad būtų pasitikima įrodymais grindžiamais sprendimais, turi būti pasitikima ir tuo, kad oficiali statistika yra objektyvi ir vientisa. Todėl tai, kaip naudotojai supranta statistikos kokybę, ES valstybėms narėms nepaprastai svarbu. Atsižvelgdama į šias aplinkybes ESGAB ragina Graikijos vyriausybę aktyviai stiprinti ir puoselėti pasitikėjimą Graikijos statistikos sistema. ELSTAT turi toliau laikytis profesinės nepriklausomybės principų, kad nepasikartotų 2000 m. pradžios ir 2009 m. metų įvykiai.

Galiausiai, dalis ataskaitos skirta stebėjimui, kaip Eurostatas tobulina veiklą pagal praėjusių metų tarpusavio vertinimo rekomendacijas. Nustatyta, kad Eurostatas tobulinimo veiksmų plano laikosi. Vis dėlto ESGAB pakartoja savo poziciją dėl rekomendacijų, su atskirąja nuomone¹ dėl Eurostato generalinio direktoriaus ir vyresniosios vadovybės priėmimo į darbą ir atleidimo.

¹ Žr. ataskaitos 3.1 skirsnį.

Daugiau informacijos

2015 m. ESGAB ataskaita ir santrauka pateikiamos ESGAB interneto svetainėje <http://ec.europa.eu/esgab/>.

Atstovas žiniasklaidai

Dėl interviu su ESGAB pirmininku Martti Hetemäki kreipkitės į ESGAB sekretoriatą: Heli Lehtimäki, estat-esgab@ec.europa.eu, tel. +352 4301-36484.

Apie ESGAB

ESGAB² vykdo nepriklausomą Praktikos kodekso įgyvendinimo apžvalgą. Be to, ESGAB siekia įtvirtinti pagrindinius Praktikos kodekso principus – Europos statistikos sistemos profesinį nepriklausomumą, vientisumą bei atskaitomybę ir siekia gerinti Europos statistikos kokybę. ESGAB sudaro septyni nariai. Be kitų užduočių, taryba turi kasmet rengti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje apžvelgiama, kaip Praktikos kodeksą įgyvendina Eurostatas ir visa Europos statistikos sistema. ESGAB taip pat pataria Komisijai (Eurostatui) dėl tinkamų priemonių įgyvendinimui palengvinti.

Europos statistikos praktikos kodeksas

Europos statistikos praktikos kodekse³ nustatyti Europos statistikos tobulinimo, rengimo ir sklaidos standartai. Jis pagrįstas bendra statistikos kokybės apibrėžtimi, kuri taikoma Europos statistikos sistemoje (ESS; nariai – nacionalinės institucijos ir Eurostatas). Praktikos kodeksas – tai savireguliacinio priemonė, kurioje nustatyti 15 principų, susijusių su nacionalinių ir ES statistikos tarnybų institucinėmis sąlygomis ir Europos statistikos rengimu ir sklaida. Jį įgyvendinant naudojamosi kiekvieno principo taikymo gerosios praktikos rodikliai.

Europos statistikos sistema⁴ (ESS) yra Europos Sąjungos statistikos institucijos, t. y. Komisijos (Eurostato) ir nacionalinių statistikos institucijų (NSI) bei kitų nacionalinių valdžios institucijų (NVI), kurios kiekvienoje valstybėje narėje yra atsakingos už Europos statistikos tobulinimą, rengimą ir sklaidą, partnerystė.

Tarpusavio vertinimas

Tarpusavio vertinimas⁵ – dalis Europos statistikos sistemoje taikomos Praktikos kodekso įgyvendinimo strategijos. Atliekant šį vertinimą siekiama, kad ESS statistikos institucijos būtų vientisesnės, labiau nepriklausomos ir geriau atsiskaitytų už savo veiklą. Pirmasis tarpusavio vertinimų ciklas įvykdytas 2006–2008 m., antrasis pradėtas 2013 m. gruodžio mėn. ir dar nebaigtas. Į abu ciklus įtrauktos visos ES valstybės narės ir ELPA šalys. Eurostato veiklą vertino ESGAB, taikydama NSI tarpusavio vertinimui parengtą metodiką, šiek tiek pritaikytą prie Eurostato ypatumų.

² <http://ec.europa.eu/esgab/>.

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>.

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.